

1. KLIMAATBELEID (ENERGIE- EN MILIEU)

1.1. BESCHERMING VAN DE LUCHTKWALITEIT

- A. Wordt aan de wettelijke eisen van luchtkwaliteit voldaan?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Toelichting:

Het gaat hier om de Europese normering die voor Nederland is vastgelegd in hoofdstuk 5.2 Wet milieubeheer. Indien met toepassing van het NSL (Nationale Samenwerking Luchtkwaliteit) uitstel van de Europese normering is verkregen, wordt ook aan de wettelijke eisen voldaan. Betrek hierbij ook de toekomstige richtlijnen van Europa met extra maatregelen periode 2020 – 2030. Voorlopige doelen: vermindering fijnstof met 40% ten opzichte van 2005, ammoniakuitstoot met 75% verminderen in 2030 (besluitvorming 2^e helft 2014).

1.2. BESCHERMING VAN DE WATERKWALITEIT

- A. Wordt aan de wettelijke eisen van waterkwaliteit voldaan?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Toelichting:

Het betreft hier de uitvoering van de Waterwet (toekomst Omgevingswet) die gericht is op een integraal waterbeheer. Zie voor drinkwater vraag 1.3 en rioolwater vraag 1.6. Bij de beantwoording wel rekening houden met de Europese Kaderrichtlijn Water die in Nederland is vastgelegd in de KRW (Kaderrichtlijn Water).

1.3 DRINKWATERVERBRUIK PLAATSELIJKE BEVOLKING

- A. Is het waterverbruik onder, boven of gelijk aan het landelijk gemiddelde?
- B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het drinkwaterverbruik te verminderen?

Toelichting:

Het gebruik van energie en water voor huishoudens zijn van fundamenteel belang voor een vereniging als Cittaslow. Op plaatselijk niveau zijn deze cijfers voor het waterverbruik nog niet aanwezig (CBS en Compendium leefomgeving geven alleen landelijke en regionale informatie). Een (kandidaat) Cittaslow dient daarom contact op te nemen met het plaatselijke waterleidingbedrijf om voor dit criterium een indicatie te krijgen.

1.4 GESCEIDEN AFVALINZAMELING VAST HUISHOUELIJK AFVAL

- A. Wordt aan de wettelijke eisen van gescheiden afvalinzameling voldaan?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het ontstaan van afval te voorkomen en extra scheiding te bevorderen?

Toelichting:

Het gaat hier om de gemeentelijke inzet binnen het LAP2 (Landelijk Afvalbeheerplan 2009-2021), exclusief GFT- en bedrijfsval (zie ook vraag 1.5). Scores van gemeenten kunnen gerelateerd worden aan landelijke criteria:

- Stimuleren van preventie van afval, zodat afvalstroom niet groeit
- Het verhogen van het aandeel nuttige toepassing van afvalstoffen naar 85% in 2015
- Het verhogen van het aandeel nuttige toepassing van huishoudelijk afval naar 60% in 2015
- Het tot nul reduceren van het storten van brandbaar afval in 2012
- Het reduceren van 20% milieudruk in 2015 voor zeven specifiek geselecteerde afvalstromen.

Houdt bij de beantwoording rekening met de implementatie Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen uit 2008 op het terrein van terminologie, zoals verwerkt gaat worden in LAP3. Wijziging gaat o.a. over definitie hergebruik en onderscheid afvalhiërarchie ten aanzien van hergebruik en nuttige toepassing.

1.5 INDUSTRIELE EN HUISHOUELIJKE COMPOSTERING

- A. Wordt het groenafval gecomposteerd of op een andere wijze milieuvriendelijk verwerkt; beantwoording splitsen in huishoudelijk afval (GFT) en verwerking overige bedrijfstakken.
- B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of zijn maatschappelijke initiatieven tot verwerking van groenafval?

Toelichting:

Het gaat hier zowel om de compostering, als initiatieven om GFT-afval te gebruiken als grondstof (schillenboer, biovergisting, verstrekken compostvaten e.d.).

1.6 ZUIVERING VAN HET AFVALWATER

- A. Wordt aan de wettelijke eisen van zuivering van het afvalwater voldaan en percentage aangesloten percelen met meer dan 2.000 inwonerequivalenten op het rioolstelsel?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het ontstaan van afvalwater te reduceren en milieuverantwoord af te voeren (bijvoorbeeld gescheiden rioolstelsel, gebruik regenwater etc.).

Toelichting:

Bij deze vraag specifiek ingaan op het gemeentelijk rioleringsbeleid en afspraken met het waterschap op het terrein van afvoer en zuivering van afvalwater. Hierbij ingaan op de invulling van de zorgplicht afvalwater (artikel 10.33 Wet milieubeheer) en de hemelwaterafvoorzorgplicht (artikel 3.5 Waterwet).

1.7 ENERGIEBESPARING BIJ OVERHEIDSGEBOUWEN EN INSTALLATIES

- A. Is er een gemeentelijk plan voor energiebesparing en het gebruik van groene stroom?
- B. Wat zijn de doelstellingen voor het verminderen van energieverbruik en op welke wijze is dit de afgelopen drie jaar verminderd?

Toelichting:

Indien de gemeente deelnemer is van het Covenant of Mayors overnemen percentages uit SEAP (sustainable energy actionplan) en 2-jaarlijkse implementatieverslagen. Anders doelstellingen en gerealiseerde percentages noemen. Hierbij terugkijken (indien mogelijk) tot minimaal 2010.

1.8 ENERGIEPRODUCTIE DOOR OVERHEID UIT HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN

- A. Op welke wijze is de gemeente betrokken bij de bevordering van het gebruik van hernieuwbare energie?
- B. Welk percentage van het totale energieverbruik in de gemeente bestaat uit de toepassing van hernieuwbare energie (gebruik hiervoor ook de Klimaatmonitor)?

Toelichting:

Indien gemeente deelnemer is van het Covenant of Mayors kan volstaan bij vraag A volstaan worden met verwijzing naar SEAP (sustainable energy actionplan). Bij de beantwoording ingaan op ontwikkelingen binnen en initiatieven uit de gemeente op het terrein van duurzame energie (wind-, water-, zonne- en bio-energie en geothermie).

Gebruik voor de invulling van de percentages de gegevens van de landelijke klimaatmonitor (www.klimaatmonitor.databank.nl). Bij de beantwoording de uitgebreide rapportage toevoegen (CO2 voetafdruk gemeente). Deze wordt ook gebruikt bij de toetsing van vraag 1.11.

1.9 VERBETERING UITERLIJK AANZIEN GEMEENTE EN VERMINDERING GELUIDSOVERLAST

- A. Heeft de gemeente een ruimtelijk beleid om het uiterlijk aanzien te beschermen en de kwaliteit van de omgeving te verbeteren?
- B. Wordt aan de wettelijke eisen voor saneren verkeerslawaaï en verminderen geluidsoverlast voldaan?
- C. Op welke wijze is de uitvoering van vragen a. en b. geborgd?
- D. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Toelichting:

Onder A gaat het niet om bestemmingsplannen e.d., maar een integraal beleid gericht op de bescherming van waardevolle landschappen, gebouwen e.d. Hoe worden zichtlijnen gewaarborgd, hoe worden historische gebouwen en landschapselementen zichtbaar in hun omgeving gehandhaafd e.d. (zie ook vraag 1.10).

Onder B (zie ook vraag 3.9) gaat het om de uitvoering van de Wet geluidhinder en voor rijks- en spoorwegen hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer. In de nabije toekomst komt hier nog de implementatie van de richtlijn Omgevingslawaaï van de Europese commissie. De huidige wetgeving ziet vooral toe op geluidhinder van (spoor)wegen, vliegvelden en inrichtingen (Wet milieubeheer). Geluidshinder is breder. Bij de beantwoording van deze vraag ook ingaan op aanvullende maatregelen om geluidhinder voor inwoners en natuur te beperken.

1.10 VERMINDEREN UITSTRALING VERLICHTING IN DE OPENBARE RUIMTE

- A. Heeft de gemeente beleid om het uiterlijk aanzien van de openbare ruimte te beschermen tegen overbodige verlichting (reclame, dimbare openbare verlichting, gebruik LED-lampen e.d.)?
B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op dit terrein?

Toelichting:

Op het terrein van lichtvervuiling is geen expliciete Nederlandse wetgeving beschikbaar. Alleen voor inrichtingen is regulering via de Wet milieubeheer van toepassing. Bij deze vraag kort ingaan op de formele eisen.

Lichthinder heeft negatieve consequenties voor natuur en milieu. Bij deze vraag het beleid noemen en aangeven welke concrete maatregelen de gemeente heeft genomen en voor de toekomst in haar beleid heeft vastgelegd.

1.11 ELECTRICITEITSVERBRUIK VAN INWONERS

- a. Is het elektriciteitsverbruik onder, boven of gelijk aan het landelijk gemiddelde?
b. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het elektriciteitsverbruik te verminderen?

Toelichting:

Indien de gemeente deelnemer is van het Covenant of Mayors hier alleen de doelstellingen vanuit het SEAP (sustainable energy actionplan) vermelden. (zie voor bedrijven vraag 3.13) Maak voor de percentages gebruik van www.klimaatmonitor.databank.nl.

1.12 BESCHERMING VAN DE BIODIVERSITEIT

- A. heeft de gemeente beleid om de biodiversiteit te bevorderen en te beschermen (maaibeleid, inrichtingsmaatregelen e.d.)?
b. Welke activiteiten worden in de gemeente uitgevoerd ter bevordering en bescherming van de biodiversiteit?

Toelichting:

Bij de beantwoording ook aangeven in hoeverre sprake is van in de gemeente aanwezige gebieden die onderdeel zijn van het Europese netwerk Natura 2000, de EHS (Ecologisch Hoofdstructuur) en de daarop gebaseerde natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingszones.

Hier ook ingaan op invulling grondwaterzorgplicht (artikel 3.6 Waterwet) in het bijzonder gericht op de belangen van landbouw, natuur, flora en fauna. Denk hierbij eventueel ook aan een beleid gericht tegen verspreiding van invasieve exoten (vooral rijk en provincie).

1.13 OPTIONELE EN AANVULLENDE EISEN

Bij deze vraag aangeven wat de gemeentelijke visie en identiteit zijn op de onderwerpen uit dit hoofdstuk.

Hier ook een toelichting geven op de identiteit die de gemeenschap op dit onderdeel van de vragenlijst heeft. Indien sprake is van een verschil in identiteit tussen de verschillende gemeenschappen in de gemeente, dit hier ook toelichten.

2. INFRASTRUCTUUR VERVOER EN MEDISCHE VOORZIENINGEN

2.1 LANGZAAM VERKEERSROUTES OPENBARE GEBOUWEN

- A. Heeft de gemeente beleid om de verkeersveiligheid van kwetsbare deelnemers te verbeteren (fietspaden, school-thuisroutes e.d.)
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op dit terrein?

Toelichting:

Het begrip 'openbare gebouwen' moet voor deze vraag breed uitgelegd worden. Het gaat er om op welke wijze de bereikbaarheid van gebouwen met een openbare functie voor kwetsbare verkeersdeelnemers is geregeld. Naast fysieke maatregelen, moet ook gedacht worden aan bewegwijzering.

2.2 LENGTE (IN KM) VAN DE GEREALISEERDE GEMEENTELIJKE FIETSPADEN OP HET TOTAAL AANTAL KM GEMEENTELIJKE WEGEN

- A. Hoeveel procent van alle wegen in de gemeente is fietspad?

Toelichting:

Het gebruik van de fiets heeft diverse voordelen. Het is beter voor het milieu, de gezondheid en biedt ook meer kansen om te komen tot sociale cohesie. De gemeente kan het gebruik van de fiets bevorderen door te zorgen voor aparte fietspaden. Hier alleen percentage noemen.

2.3 FIETSENSTALLING BIJ OP-/OVERSTAPPUNTEN

- A. Heeft de gemeente beleid om het terrein van het stallen van fietsen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het stallen van fietsen te reguleren?

Toelichting:

Het gaat hier om bewaakte en onbewaakte fietsenstallingen en fietsenrekken. Voor zover van toepassing ook fietstrommels en fietskluizen vermelden. Onder overstappunten worden OV-knooppunten, carpoolplaatsen e.d. begrepen.

2.4 BELEID ALTERNATIEF VERVOER INWONERS

- A. Heeft de gemeente beleid om het alternatief vervoer van inwoners te stimuleren?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het terrein van mobiliteitsmanagement?

Toelichting:

In Nederland gaat het bij mobiliteitsmanagement vooral om het verminderen van het autogebruik. Voor de beantwoording van deze vraag kan, indien van toepassing, uit worden gegaan van een breder begrip. Namelijk via beïnvloeding van inwoners de milieubelasting door vervoer verminderen. Denk hierbij aan elektrische scooters, rijden op aardgas e.d.

2.5 VERMINDEREN VAN ARCHITECTONISCHE BELEMMERINGEN

- A. Heeft de gemeente een beleid gericht op toegankelijkheid van openbare en semi-openbare gebouwen?
- B. Heeft de gemeente een beleid gericht op het wegnemen van architectonische belemmeringen ten aanzien van duurzaam bouw (passiefhuis-concept)?
- C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om binnen de grenzen van de Nederlandse wetgeving deze architectonische belemmeringen te voorkomen?

Toelichting:

Internationaal zijn er in sommige gemeente belemmeringen in regelgeving, waardoor de toegankelijkheid van gebouwen door mindervalide personen niet mogelijk is. Daarnaast zijn ook in Nederland wettechnische belemmeringen aanwezig waardoor duurzaam ontwerpen en bouwen niet altijd mogelijk is. Beide elementen worden internationaal geschaard onder het begrip 'architectonische belemmeringen'. Bij deze vraag beantwoorden wat het beleid en getroffen maatregelen van de gemeente zijn.

In 2013 is onder Duitse architectuur het eerste volledige 'passief-huis' gerealiseerd in Kerkrade. In andere landen bestaat dit concept al langer. Het is niet alleen duurzaam, maar tegelijkertijd ook comfortabel.

2.6 ONDERSTEUNEN GEZINSLEVEN EN ZWANGERSCHAP

- A. Wordt aan de wettelijke eisen op het terrein van Jeugd en Gezin voldaan?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Toelichting:

Het gaat hier om de wijze waarop gemeenten ondersteuning geven aan hun inwoners en jeugdigen. Voor Nederland krijgt de invulling binnen een Centrum voor Jeugd en Gezin waar voorlichting, begeleiding en samenwerking met verschillende organisaties is ondergebracht. Hier vooral de gemeentelijke visie aangeven en de getroffen maatregelen. Hierbij vooral benoemen waar sprake is van een afwijking ten opzichte van algemeen gebruikelijke maatregelen. (zie ook vraag 5.6 waar het gaat om gezondheidsvoorlichting en 6.4 voor wat betreft opvang van kinderen).

2.7 EFFECTIEVE TOEGANG TOT MEDISCHE DIENSTEN

- A. Heeft de gemeente beleid om de aanwezigheid en toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg mogelijk te maken?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen?

Toelichting:

De toegang tot medische diensten kent internationaal veel verschillen. Voor de Nederlandse Cittaslow is het van belang wat het gemeentelijk beleid is om de toegang voor inwoners tot medische diensten mogelijk te maken. Hierbij kan gedacht worden aan gezondheidscentra, financiële ondersteuning vanuit het minimabeleid e.d.

2.8 DUURZAME DISTRIBUTIE VAN GOEDEREN IN BEBOUWDE KOM

- A. Heeft de gemeente beleid om de verkeersstromen en bevoorrading van bedrijven in het centrum te reguleren?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen?

Toelichting:

Het gaat bij deze vraag op welke wijze de gemeente het logistieke proces van en naar bedrijven, winkels e.d. binnen het centrum vanuit verkeersveiligheid en duurzaamheid beïnvloedt. Bij deze vraag alleen de maatregelen met betrekking tot de dorpscentra vermelden, zoals bundelen goederenstroom, verkeerscirculatieplan, beperkte toegangstijden, elektrisch vervoer.

2.9 PERCENTAGE INWONERS DAT IN EEN ANDERE GEMEENTE WERKT

- A. Welk percentage van alle inwoners (let op: niet de beroepsbevolking hanteren) werkt buiten de gemeente?
- B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het werken binnen de gemeente te stimuleren?

Toelichting:

Deze vraag is vooral gericht op het vanuit leefbaarheid binnen de filosofie van Cittaslow stimuleren van bedrijvigheid binnen de eigen gemeente. Achterliggende gedachte bij deze vraag is dat door de trek van bedrijvigheid naar de stad een leegloop ontstaat op het platteland, waardoor de leefbaarheid hard achter uit gaat.

2.10 OPTIONELE EN AANVULLENDE EISEN

Bij deze vraag aangeven wat de gemeentelijke visie en identiteit zijn op de onderwerpen uit dit hoofdstuk.

Hier ook een toelichting geven op de identiteit die de gemeenschap op dit onderdeel van de vragenlijst heeft. Indien sprake is van een verschil in identiteit tussen de verschillende gemeenschappen in de gemeente, dit hier ook toelichten.

3. RUIMTELIJKE KWALITEIT

**** 3.1 PLAN VOOR GEMEENTELIJKE VEERKRACHT**

- A. Wat zijn de missie en de visie van de gemeente?
- B. Op welke wijze geeft de gemeente concrete invulling aan haar eigen toekomstvisie en wat zijn de hoofdlijnen van maatregelen die zij implementeert?
- C. Op welke wijze betreft de gemeente haar inwoners bij het bepalen en uitvoeren van haar toekomstvisie?

Deze vraag is de kern van de filosofie van Cittaslow. Bij de beantwoording uitgaan van de eigen toekomstvisie van de gemeente, veelal vastgelegd in missie en visie. Belangrijke onderwerpen die niet bij de individuele vragen aan de orde komen hier ook toelichten. Bij de beantwoording uitgegaan van eigen gemeentelijke kracht en kracht van de samenleving (nabuuerschap, participatie).

Onder gemeentelijke veerkracht wordt verstaan het samenspel tussen ecologische processen en sociale systemen. Belangrijk is dat een 'natuurlijk' evenwicht ontstaat tussen het natuurlijke en bebouwde deel van de gemeente en de wijze waarop haar inwoners en bezoekers hier binnen kunnen functioneren.

Toelichting (overgenomen vanuit de toelichting op criteria door Wetenschappelijk Comité):

Het plan gericht op het uitbreiden van de gemeentelijke veerkracht en plaatselijke gemeenschappen zou de focus moeten van het Cittaslow programma dat ernaar streeft om de huidige mondiale crisis het hoofd te bieden en te werken aan oplossingen. Om te zorgen voor voldoende creativiteit heeft de gemeente beleidsvrijheid hoe dit binnen de filosofie in te vullen. Enkele richtlijnen om de gemeentelijke toekomstvisie te beoordelen zijn:

- Het energieverbruik van overheidsgebouwen verminderen en indien mogelijk het verminderen van energieverbruik in particuliere gebouwen (creëer bijvoorbeeld passiefhuis).
- Het lokaal vergroten van de productie van energie uit hernieuwbare bronnen en het verminderen van niet essentieel gebruik van drinkwater.
- Het verminderen van het gebruik van goederen en diensten op basis van aardolie (dit kan op zeer veel manier, daar veel goederen op oliebasis gemaakt zijn, bijvoorbeeld de verf voor parkeerplaatsen).
- Stimuleren van plaatselijke compostering.
- Planten van (productie)bomen die koolstofemissie absorberen, zoals kastanje-, appel, walnoten- en elzenbomen. Voorwaarde is wel dat dit inheems bomen moeten zijn.
- De lokale productie van voedsel stimuleren (stadslandbouw die duurzaam is en zorgt voor productie van seizoensgebonden producten).
- Stimuleren en bevorderen van plaatselijke productie binnen alle economische sectoren gericht op het verkorten van de productie- en distributieketen.
- Experimenten met en bevorderen van principe van permacultuur. Permacultuur is het zo efficiënt mogelijk gebruik maken van de omgeving zonder deze uit te putten of te vernietigen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van wat er al is en waar nodig wordt de ecologie hersteld. Permacultuur is één van de antwoorden op de mondiale klimaatverandering, de economische/financiële crisis en de grondstoffencrisis.
- voorbereid zijn op noodzakelijke zelfvoorziening van en door de gemeenschap bij uitvallen van basisinfrastructuur bij bijvoorbeeld rampen en langdurige stakingen.

- Discussie bevorderen over actuele (crisis)onderwerpen en inwoners betrekken bij de uitwerking van gemeentelijke plannen hierover. Actieve deelname van de gemeenschap is van fundamenteel belang en kan er voor zorgen dat groepen mensen actief betrokken raken bij het overheidsbeleid en zorgen voor bewustwording. Hierbij is aangegeven dat de psychologische afhankelijkheid die onderdeel is van de huidige overheersende leefstijl niet onderschat moet worden.

3.2 ACTIES VOOR HERSTEL EN BEVORDERING VAN HET CENTRUM (STRAATMEUBILAIR, TOER. BEWEGWIJZERING, ANTENNES, LANDSCHAPSBEHEER, BEHOUD WELSTAND GEBOUWDE OMGEVING)

- Heeft de gemeente beleid voor de inrichting van de openbare ruimte?
- Welk kwaliteitsniveau hanteert de gemeente voor deze inrichting?
- Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de kwaliteit van de openbare ruimte te behouden en te verbeteren?

Toelichting:

Voor zover gebruikt bij deze vragen de CROW-normering voor kwaliteitsniveaus noemen. Inhoudelijk toelichten welke inhoudelijke visie de gemeente hanteert bij de inrichting en reconstructie van de openbare ruimte. Bestaan er beeldkwaliteitsplannen, groenstructuurplannen e.d. Praktische voorbeelden zijn herstel van de historische wegenstructuur en terugbrengen historische elementen (bijv. verlichting), langzaam verkeersverbindingen, inrichting concept 'shared space', 'natuurlijke' inrichting plantsoenen en gebruik .

**** 3.3 HERSTEL/VERWEZENLIJING VAN SOCIALE GROENE GEBIEDEN, MET PRODUCTIEVE PLANTEN EN/OF FRUITGEWASSEN**

- Heeft de gemeente beleid om groene ruimte beschikbaar te hebben voor openbaar gebruik?
- Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het gebied van inrichting ten aanzien van productiegewassen (bijv. school- en volkstuinten, stadslandbouw e.d.).

Toelichting:

Deze vraag is in het algemeen een onderdeel van de uitvoering van de visie uit vraag 3.1. Uitwerking kan heel divers zijn, zoals overdracht aan bewoners, uitvoering door verenigingen, pluktuinen, stadslandbouw, schooltuintjes etc. Hierbij ook aandacht in hoeverre gekozen wordt voor inrichting van openbare ruimte met gebiedseigen beplanting.

3.4 LEEFBAARHEID EN VOORZIENINGENNIVEAU

(noot: beleid gericht op voorkomen krimp en leefbaarheid van dorpen)

- Heeft de gemeente beleid gericht op behoud of herstel van de leefbaarheid in haar dorpen?
- Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen in het voorzieningenniveau gericht op bevordering van de leefbaarheid in de dorpen?

Toelichting:

Uitgangspunt is welke maatregelen de gemeente en gemeenschap treffen om de leefbaarheid en kwaliteit van voorzieningen in de dorpen in stand te houden en te verbeteren. Hierbij ook aandacht voor mogelijkheden om gezin en thuiswerken te bevorderen. Denk hierbij aan thuiswerken, bedrijfscreches. Ook maatregelen om de 'ontgroening' te voorkomen en meer gezinnen in de dorpen te laten wonen. Dit om draagvlak te behouden voor de bestaande voorzieningen. Zie ook vraag 4.4 dat beperkt is publieke en semi-publieke dienstverlening.

3.5 HERKWALIFICATIE EN HERGEBRUIK VAN ACHTERGEBLEVEN GEBIEDEN

- A. Heeft de gemeente beleid gericht op herstel van vervallen locaties en hergebruik van leegstaande panden?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om historische panden voor de toekomst te behouden?
- C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om vervallen locaties een nieuwe bestemming te geven?

Toelichting:

Bij de beantwoording van deze vraag uitgaan van 'stads- en dorpsontwikkeling' in relatie tot het gemeentelijk monumentenbeleid. Internationaal gaat dit onderdeel sterk uit van verpaupering in dorpen en buitengebied. Binnen Nederland speelt dit minder, maar is wel alert optreden van gemeenten van belang. Bij deze ook uitgaan van het eigen handhavingsbeleid van bestemmingsplannen.

3.6 GEBRUIK VAN ICT IN DE ONTWIKKELING VAN INTERACTIEVE DIENSTEN VOOR DE INWONERS EN DE TOERISTEN

- A. Wordt aan de wettelijke eisen op het terrein van digitale dienstverlening voldaan (o.a. webrichtlijnen)?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de digitale dienstverlening aan inwoners te verbeteren?
- D. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de digitale informatievoorziening aan de toerist te verzorgen?

Toelichting:

Het internet biedt vele mogelijkheden om de kwaliteit van communicatie (dienstverlening en informatievoorziening) met eigen inwoners en toeristen te verbeteren. Bewust gaat het hierbij om de digitale dienstverlening, daar die op een duurzame wijze en 24-uur per dag aangeboden kan worden.

3.7 LOKET VOOR DUURZAME ARCHITECTUUR (BIOARCHITECTUUR ETC.)

- A. Heeft de gemeente beleid om duurzame ontwerpen van gebouwen en omgeving te bevorderen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om duurzaamheid in de ontwerpfase te bevorderen?

Toelichting:

Zie ook vraag 3.13 en 3.11. Beantwoording van 3.7, 3.11 en 3.13 combineren bij vraag 3.13. Binnen deze vraag is het verschil tussen de Nederlandse en Internationale uitgangspunten zichtbaar. Voor de Nederlandse audit is van belang welke maatregelen zijn getroffen op het terrein van duurzaam bouwen. Hoe informeert de gemeente haar inwoners, zijn er normen die verder gaan dan het Bouwbesluit en welke uitgangspunten hanteert de gemeente voor haar eigen projecten.

3.8 KABELNETWERK (GLASVEZEL, DRAADLOOS)

- A. Hebben alle inwoners de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van digitale netwerken?
- b. Is in de gemeente fiberglaskabel of een draadloos systeem aanwezig?

Toelichting:

Informatievoorziening is essentieel voor inwoners om hun eigen keuzes in leefstijl te kunnen maken (bewustwording). De hoge internetdichtheid in Nederland zorgt voor een andere positie van de Nederlandse gemeenten. Vanuit gastvrijheid is hierbij ook van belang in hoeverre de gemeente maatregelen heeft getroffen op gratis wifi.

3.9 TOEZICHT EN VERMINDEREN VAN VERVUILING (GELUID, ELEKTROMAGNETISCH ETC.)

- A. Heeft de gemeente beleid om hinder en overlast van geluid en (elektromagnetische) straling te voorkomen en te verminderen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de hinder en overlast te voorkomen en te verminderen?

Toelichting:

Zie ook vraag 1.9. Geluid en elektromagnetische straling zijn permanente bronnen. Een langdurige blootstelling hieraan kan leiden tot gezondheidsklachten. Bij geluid is dat algemeen bekend en vastgelegd in wetgeving. Hierbij aangeven in hoeverre de uitvoering van die wetgeving is geborgd en welk beleid boven de geldende wetgeving geldt.

Voor elektromagnetische straling geldt dat enkele mensen aangeven last te hebben van elektroallergie of Elektrohypersensitiviteit (EHS). Binnen de medische wetenschap is geen eenduidigheid over het bestaan van deze vorm van allergie. In 2011 heeft de Raad voor Europa gepleit om voorzichtig hiermee om te gaan. In de beantwoording aangeven of de gemeente op dit terrein maatregelen heeft getroffen.

3.10 ONTWIKKELING VAN TELEWERKEN

- A. Heeft de gemeente beleid om telewerken te bevorderen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om telewerken mogelijk te maken?

Toelichting:

Hierbij aangeven in hoeverre de gemeente hierin een actieve rol vervult. Denk hierbij ook aan de rol als werkgever.

3.11 BEVORDERING VAN PARTICULIERE DUURZAME WONINGBOUW (PASSIVHOUSE, BOUWMATERIALEN, ETC.) (noot: reductie warmteverlies)

- A. Heeft de gemeente beleid om duurzaam bouwen door particulieren te bevorderen (zie ook vraag 3.13)?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om duurzaam bouwen door particulieren te bevorderen?

Toelichting:

Zie ook vraag 3.13 en 3.07. Beantwoording van 3.7, 3.11 en 3.13 combineren bij vraag 3.13

3.12 BEVORDERING VAN SOCIALE INFRASTRUCTUUR (TIJDBANKEN, FREECYCLING PROJECTEN, ETC.) (noot: ruilbank op inzet, vrijwilligerswerk)

- A. Heeft de gemeente beleid om de maatschappelijke participatie en vrijwilligerswerk te bevorderen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de maatschappelijke participatie en het vrijwilligerswerk te bevorderen?

Toelichting:

Zie ook vraag 6.7 ten aanzien van verenigingen. Bij de beantwoording van deze vraag ingaan op de mogelijkheden in de gemeenschap tot vrijwilligerswerk en sociale participatie en welke rol de gemeente vervult om dit te stimuleren. Uitgangspunt is gebruik maken van de kracht van de samenleving en de maatregelen die zijn getroffen om die kwaliteit te behouden en te versterken.

**** 3.13 BEVORDERING VAN DUURZAME WONINGBOUW DOOR DE OVERHEID (PASSIVHOUSE, BOUWMATERIALEN, ETC.) (noot: reductie warmteverlies)**

- A. Wordt aan de wettelijke eisen op het terrein duurzaam bouwen voldaan?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Toelichting:

De minimale eisen voor duurzaam bouwen zijn opgenomen in het Bouwbesluit 2012. Voor bestaande bedrijven geldt de wetgeving opgenomen in het Activiteitenbesluit van de Wet milieubeheer. Aangeven hoe de uitvoering van deze wetgeving is geborgd. Daarnaast aangeven welke extra maatregelen de gemeente heeft genomen boven de wettelijke verplichtingen (zie ook toelichting vraag 3.07). Denk bij beantwoording ook aan eigen gebouwen en bewustwording via communicatie.

**** 3.14 HERSTEL/VERWEZENLIJKING VAN PRODUCTIEVE GROENE GEBIEDEN, MET PRODUCTIEVE PLANTEN EN/OF FRUITGEWASSEN**

- A. Heeft de gemeente beleid om gronden voor agrarisch gebruik te behouden en uit te breiden?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om duurzame en biologische landbouw te bevorderen?

Toelichting:

Vanuit de filosofie van Cittaslow wordt een bijdrage geleverd aan de oplossing van de wereldwijde voedselcrisis. Daarnaast is Cittaslow vanuit Slowfood ontstaan. Een effectief en duurzaam gebruik van landbouwgrond draagt hieraan bij. Uitbreiden van landbouwgrond is meer een internationaal belangrijke zaak, doordat in andere landen gronden braak liggen. Bij deze vraag is dan een relatie aanwezig met tegen gaan verpaupering (zie vraag 3.5).

Een belangrijk tweede aspect van deze vraag is de wijze waarop de belasting van de landbouw voor het klimaat wordt verminderd. Cittaslow streeft naar een oplossing voor de voedselproblematiek die duurzaam is en bijdraagt aan een lagere ecologische voetafdruk). Denk bij beantwoording ook aan ruimtelijke afspraken, streekplannen en samenwerking met landbouworganisaties.

3.15 SCHEPPEN VAN RUIMTEN VOOR DE VERKOOP VAN LOKALE PRODUCTEN

- A. Zijn in de gemeente voorzieningen aanwezig voor de verkoop van lokale producten?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de verkoop van lokale producten te bevorderen?

Toelichting:

Om de ecologische voetafdruk te verminderen is het van belang om de belasting van het transport te verminderen. Tegelijkertijd hebben lokale producten een hoge marktpotentie, waardoor lokale ondernemers een betere prijs kunnen krijgen. De keten van lokale productie en afzet zorgt voor een economisch draagvlak voor het uitvoeren van de filosofie van Cittaslow.

(zie ook vraag 3.16) Beantwoording van 3.15 en 3.16 kan bij vraag 3.15 plaatsvinden. Zie ook relatie met vragen 4.5 en 4.6.

3.16 BESCHERMING EN OPRICHTING VAN DE AMBACHTELIJKE EN NATUURLIJKE WINKELS

- A. Heeft de gemeente beleid om de vestiging van ambachtelijke en natuurlijke winkels mogelijk te maken?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om ambachtelijke en natuurlijke winkels te behouden en/of gevestigd te krijgen?

Toelichting:

Zie ook vraag 3.15. Beantwoording van 3.15 en 3.16 kan bij vraag 3.15 plaatsvinden. Zie ook relatie met vragen 4.5 en 4.6.

3.17 AANTAL KUBIEKE METERS BETON (EXCL. INFRASTRUCTUUR) IN GEMEENTELIJK GROEN

- A. Is de bebouingsdichtheid onder, gelijk of boven het landelijk gemiddelde?
- B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om open ruimtes te bevorderen?

Toelichting:

Voor Nederland is deze vraag vertaald naar de bebouingsdichtheid. Die geeft informatie over de hoeveelheid open ruimte in een woongebied. Voor de bebouingsdichtheid gaat het daarom niet alleen om woningen, maar ook andere bebouwingen. De beleving van de woonomgeving is mede afhankelijk van de open ruimte die er omheen aanwezig is. Laatst bekende gegevens op gemeenteniveau zijn van 1999 (zie link bij normering).

3.18 OPTIONELE EN AANVULLENDE EISEN

Bij deze vraag aangeven wat de gemeentelijke visie en identiteit zijn op de onderwerpen uit dit hoofdstuk.

Hier ook een toelichting geven op de identiteit die de gemeenschap op dit onderdeel van de vragenlijst heeft. Indien sprake is van een verschil in identiteit tussen de verschillende gemeenschappen in de gemeente, dit hier ook toelichten.

4. AGRARISCH, TOERISTISCH EN AMBACHTELIJK BELEID

**** 4.1 ONTWIKKELING VAN AGRO-ECOLOGIE**

- A. Heeft de gemeente beleid om één of meerdere onderdelen van agro-ecologie te bevorderen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om binnen de bedrijfsmatige productie agro-ecologie door agrarische producenten toe te kunnen passen?

Toelichting:

Agro-ecologie is een methode om landbouwtechnieken en wetenschappen te gebruiken voor betere landbouw, meer biodiversiteit en als aanpak tegen klimaatopwarming en honger. Bij de technieken en wetenschappen is ook het sociaal aspect belangrijk omdat deze verbeteringen in functie staan van milieu en noord-zuidproblematiek en honger. Hierbij gaat het om het verhogen van de voedselproductie door gebruik te maken van technologieën van de agrariërs en de ter plaatse geproduceerde meststoffen. Deze productiemethode is de onderlegger van de filosofie van Cittaslow als onderdeel van de bestrijding van de voedselcrisis.

4.2 BESCHERMING VAN AMBACHTELIJKE PRODUCTEN EN FABRICAGES (CERTIFICERING, MUSEA VAN MATERIËLE CULTUUR, ETC.)

- A. Heeft de gemeente beleid om ambachtelijke werkwijzen niet verloren te laten gaan en toepassing te beschermen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om ambachtelijke werkwijzen te beschermen?

Toelichting:

Bij deze vraag gaat het om het behoud van het eigen cultuurhistorisch erfgoed. In stand houden is niet alleen vanuit de beschermingsgedachte van belang, maar ook als basis om nieuwe innovatieve en duurzame productiemethoden te ontwikkelen. Hier kan ook gedacht worden aan herintroductie van oude gewassen, zoals spelt. (zie ook vraag 4.3)

4.3 WAARDERING VAN DE ARBEIDSTECHNIEKEN EN VAN TRADITIONELE VAKGEBIEDEN

- A. Op welke wijze zijn publiciteit en bevordering van het gebruik van ambachtelijke werkwijzen georganiseerd?
- B. Welke maatregelen zijn getroffen om 'oude' ambachtelijke werkwijzen door te ontwikkelen naar nieuwe en innovatieve toepassingen?

Toelichting:

Deze vraag houdt direct verband met 4.2. Bij de beantwoording gaat het om de realisatie vanuit de gemeenschap en de bijdrage die de gemeente hieraan levert (inhoudelijk, beleidsmatig en financieel).

4.4 WAARDERING VAN DE LANDELIJKE GEBIEDEN (BETERE TOEGANG TOT DIENSTEN VOOR BURGERS)

- A. Heeft de gemeente beleid om vanuit de leefbaarheid van het platteland het voorzieningenniveau voor haar eigen inwoners te handhaven en/of uit te breiden.
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het voorzieningenniveau te handhaven en te beschermen.

Toelichting:

Deze vraag heeft een directe relatie met vraag 3.4. In tegenstelling tot vraag 3.4 beperkt deze vraag zich tot de dienstverlening in de publieke en semi-publieke dienstverlening. Hier het antwoord op aanpassen en refereren aan antwoord vraag 3.4.

4.5 GEBRUIK VAN STREEKPRODUCTEN, INDIEN MOGELIJK BIOLOGISCH, IN COLLECTIEVE EN (SEMI) PUBLIEKE GEBOUWEN (SCHOOLKANTINES, DORPSHUIZEN, ETC.)

- A. Heeft de gemeente beleid om het gebruik van streek- en biologische producten te bevorderen, in bijvoorbeeld restaurants, openbare en publieke aangelegenheden?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het gebruik van streek- en biologische producten te bevorderen?

Toelichting:

Bij vraag A gaat het om de eigen maatregelen die de gemeente kan treffen en de wijze waarop invulling is gegeven aan het gebruik van streek- en biologische producten. Bij vraag B aangeven welke maatregelen hier getroffen zijn (zie ook vraag 4.5 en relatie met vragen 3.15 en 3.16). Ten opzichte van 3.15/3.16 gaat het hierbij verder dan alleen de fysieke mogelijkheden en dus vooral om de bewustwording. Denk hierbij aan deelname 'week van de smaak', ontbijt op basisscholen.

4.6 ONDERWIJS IN SMAAK EN BEVORDERING VAN HET GEBRUIK VAN STREEKPRODUCTEN, INDIEN MOGELIJK BIOLOGISCH, IN DE CATERING EN PRIVÉVOEDING

- A. Heeft de gemeente beleid gericht op de promotie van streek- en biologische producten?
- B. Heeft de gemeente beleid gericht om binnen de scholen promotie en onderwijs te verzorgen op het terrein van 'eerlijk' voedsel?
- C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het gebruik van streek- en biologische producten te promoten?

Toelichting:

Zie ook vraag 4.5. Deze vraag beperkt zich tot het aandeel van het domein 'onderwijs'. Daar meeste gemeentelijk beleid combinatie is, kan volstaan worden met complete beantwoording bij vraag 4.5.

4.7 WAARDERING EN BEHOUD VAN CULTURELE LOKALE EVENEMENTEN

- A. Heeft de gemeente beleid om lokale festiviteiten en culturele evenementen te ontwikkelen en te behouden?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het voortbestaan en uitbreiding van lokale festiviteiten en culturele evenementen mogelijk te maken?

Toelichting:

Bij deze vraag uitgaan van de randvoorwaarden die de gemeente heeft geschapen. Het betreft niet alleen grote festiviteiten, maar ook de kleinschalige evenementen. Bij randvoorwaarden niet alleen aan subsidie denken, maar ook beschikbaar stellen van ruimte, dranghekken, faciliteiten voor vrijwilligers, zoals vergaderruimte etc.

4.8 OVERNACHTINGSMOGELIJKHEDEN (BEDDEN/INWONERS PER JAAR)

- A. Heeft de gemeente toeristisch beleid betreffende de overnachtingsmogelijkheden?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om kwaliteit van en variatie binnen de overnachtingsmogelijkheden te bevorderen?
- C. Wat is het aantal overnachtingsmogelijkheden binnen de gemeente (gesplitst naar soort voorzieningen en maximum aantal personen)?

Toelichting:

Deze vraag maakt het begrip 'gastvrijheid' binnen de filosofie objectief meetbaar. Toerisme en recreatie zijn belangrijke elementen. Uitgangspunt is dat de unieke kwaliteiten van de gemeente en het gebied gedeeld worden met niet inwoners. De inspanningen van de gemeente voor behoud en verbetering van kwaliteit vertalen zich in een versterking van de toeristisch-recreatieve sector. Dit is objectief meetbaar en vergelijkbaar in het aantal overnachtingsmogelijkheden.

4.9 VERBOD OP GEBRUIK VAN GGO'S IN DE LANDBOUW

- A. Heeft de gemeente een verbod ingesteld op de vestiging van bedrijven die genetisch gemodificeerde organismen ontwikkelen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de ontwikkeling en het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen tegen te gaan?

Toelichting:

Het gebruik van GGO's gaat in tegen de filosofie van Cittaslow, waarbij het uitgangspunt is om de natuurlijke hulpbronnen op innovatieve wijze te gebruiken (agro-ecologisch) en de ecologische voetstap naar nihil te brengen. Binnen de Nederlandse wetgeving is het instellen van een verbod op toepassing GGO's niet toegestaan. Wel kan beoordeeld worden of een gemeente een beleid of filosofie heeft hoe te handelen als een vergunning voor een proefveld wordt aangevraagd.

4.10 NIEUWE BESTEMMINGEN IN GELDENDE PLANNEN VOOR BEBOUWING VAN EX-AGRARISCH TERREIN

- A. Heeft de gemeente beleid om vrijkomende agrarische percelen en opstallen een nieuwe bestemming te geven?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om vrijkomende agrarische gronden zoveel mogelijk binnen hun oorspronkelijke bestemming en identiteit van het gebied te handhaven?

Toelichting:

Bij deze vraag gaat het om het vaststellen van de beleidsmatige plannen van de gemeente om agrarische gronden binnen hun bestemming te behouden. Hierbij ook aangeven in hoeverre sprake is van compenserende maatregelen bij verloren gaan van agrarische gronden.

4.11 OPTIONELE EN AANVULLENDE EISEN

Bij deze vraag aangeven wat de gemeentelijke visie en identiteit zijn op de onderwerpen uit dit hoofdstuk.

Hier ook een toelichting geven op de identiteit die de gemeenschap op dit onderdeel van de vragenlijst heeft. Indien sprake is van een verschil in identiteit tussen de verschillende gemeenschappen in de gemeente, dit hier ook toelichten.

5. GASTVRIJHEID, WETENSCHAP & ONDERWIJS

5.1 GASTVRIJHEID (OPLEIDING VAN MEDEWERKERS, BEWEGWIJZERING, AANGEPASTE INFRASTRUCTUUR EN TIJDEN)

- A. Wordt aan de wettelijke eisen en richtlijnen op het terrein van dienstverlening voldaan?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de gastvrijheid te vergroten, zoals opleiden medewerkers, interne bewegwijzering, (digitale) toegankelijkheid van producten en openingstijden?

Toelichting:

De vragen A en B gaan uit van het wettelijk takenpakket van de gemeente en de wijze waarop daaraan uitvoering wordt gegeven. Toetsing in de praktijk blijkt vaak uit procedures bezwaarschriften en klachten. Denk hierbij ook aan www.waarstaatjegemeente.nl en gemeentelijke servicenormen. Bij vraag C vooral ingaan op de visie van de gemeente hoe zij haar inwoners en andere cliënten wilt bedienen. Hier ook de effectieve maatregelen noemen die genomen zijn om de kwaliteit van de service te verbeteren (let op: niet de kwaliteit van het product).

5.2 VERGROTEN BEWUSTWORDING COMMERCIËLE PARTIJEN (TRANSPARANTIE IN AANBOD EN PRIJZEN, ZICHTBARE PRIJSKAARTJES)

- A. Heeft de gemeente beleid om bewustwording van het belang van gastvrijheid bij commerciële partijen en andere organisaties te vergroten?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om deze bewustwording te vergroten?

Toelichting:

Bij deze vraag aangeven op welke wijze de gemeente zorgt voor het vergroten van de bewustwording bij andere partijen van het belang van 'gastvrijheid'. Denk hierbij aan periodiek overleg met organisaties van ondernemers, ondersteuning van vrijwilligers en zorgen voor (digitale) informatievoorziening aan inwoners en bezoekers. Toevoeging van zichtbaarheid kostprijs is vooral ingegeven van het Internationale netwerk en vanuit de landelijke wetgeving minder van toepassing op de Nederlandse situatie.

5.3 BESCHIKBAARHEID VAN "SLOW" ROUTES (FOLDERS, WEB, ETC.)

- A. Is de gemeente actief om (toeristische) routes met aandacht voor de waarden van Cittaslow te bevorderen?
- B. Op welke wijze is de verkrijgbaarheid en toegankelijkheid van deze routes geborgd?
- C. Op welke wijze is de inhoud van en informatievoorziening over deze routes geborgd?

Toelichting:

Bij deze vraag aangeven op welke wijze de gemeente bijdraagt aan het beschikbaar komen van toeristische routes voorzien van extra informatie. Voorafgaand aan de certificering is dat informatie vanuit de waarden van Cittaslow. Na de certificering is dat ook informatie over de filosofie van Cittaslow of de wijze waarop deze filosofie bij de route-informatie is betrokken. Bij de beantwoording ook aandacht besteden aan de beschikbaarheid van deze routes (fysiek en digitaal).

5.4 BENUTTEN VAN PARTECIPATIETECHNIEKEN OM BOTTOM-UP PROCESSEN TE ACTIVEREN IN DE BELANGRIJKSTE OVERHEIDSBESLISSINGEN (noot: burgerparticipatie)

- A. Wordt aan de wettelijke eisen op het terrein van burgerparticipatie voldaan?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om inwoners bij de gemeentelijke besluitvorming te betrekken?

Toelichting:

Bij deze vraag ook toelichten wat de gemeentelijke visie is voor de toepassing van burgerparticipatie (nabuurchap, participatiemaatschappij). Vervolgens aangeven op welke wijze de gemeente deze visie in de praktijk realiseert. Indien aanwezig enkele voorbeelden noemen.

Voor de beantwoording van vraag A en B uitgaan van de wettelijk voorgeschreven procedures, zoals de uitgebreide voorbereidingsprocedure van de Algemene wet bestuursrecht. Hiervoor gebruik maken van informatie uit bijvoorbeeld het Burgerjaarverslag, of www.waarstaatjegemeente.nl.

Bij de beantwoording van vraag C gaat het om de bovenwettelijke verplichting. Indien aanwezig verwijzen naar een beleidsnota burgerparticipatie. Ook een globaal schets welke instrumenten de gemeente gebruikt om inwoners bij beleid te betrekken, denk ook aan wijkgesprekken en wijkraden, periodiek overleg met vertegenwoordigende organisaties, burgerpanels. Ook aangeven in hoeverre gebruik wordt gemaakt van de 'participatieladder' (zie onderdeel 4 participatiewijzer van de Nationale Ombudsman http://www.nationaleombudsman.nl/sites/default/files/participatiewijzer_0_0.pdf). Indien dit instrument niet gebruikt wordt, aangeven in hoeverre gemeentelijk beleid en uitvoering hierop aansluiten.

**** 5.5 PERMANENTE OPLEIDING VAN OPLEIDERS EN/OF BESTUURDERS EN WERKNEMERS OVER CITTASLOW THEMA'S**

- A. Heeft de gemeente beleid voor permanente educatie van bestuurders en werknemers gericht op de inhoudelijke thema's van Cittaslow?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de bewustwording binnen de eigen organisatie op de thema's van Cittaslow te vergroten?

Toelichting:

Voor de certificering aangeven op welke wijze gewerkt is aan de bewustwording van de verschillende aspecten van de filosofie van Cittaslow bij bestuurders en werknemers. Na de certificering aangeven in hoeverre extra activiteiten ondernomen zijn om de bewustwording van het werken vanuit de filosofie van Cittaslow te vergroten.

5.6 GEZONDHEIDSVORLICHTING (BESTRIJDING VAN OVERGEWICHT, DIABETES, ETC)

- A. Wordt aan de wettelijke eisen en richtlijnen op het terrein van een gezonde levensstijl voldaan?
- B. Op welke wijze is dit geborgd?
- C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen getroffen om een bewuste en gezonde levensstijl te bevorderen?

Toelichting:

Voor de onderdelen A en B uitgaan van de Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid als zelfstandig plan of onderdeel van het bredere Wmo-beleidsplan. Hierbij aangeven in hoeverre uitvoering wordt gegeven aan de preventieve taken en de uitvoering van het 4-jaarlijkse of jaarlijkse landelijke gezondheidsplan en/of programma (artikel 13 Wet publieke gezondheid). Bij de beantwoording aangeven op welke wijze de gemeente de preventie en voorlichting uitvoert en welke partijen daarbij betrokken zijn. Denk hierbij ook aan de samenwerking binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin.

5.7 SYSTEMATISCHE EN PERMANENTE INFORMATIE AAN INWONERS OVER DE BETEKENIS VAN CITTASLOW (ook voorafgaand aan de certificering)

- A. Heeft de gemeente beleid om de bewustwording van de waarden van Cittaslow onder inwoners en organisaties te bevorderen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om die bewustwording te vergroten?

Toelichting:

Bij de beantwoording van deze vragen uitgaan van het gemeentelijk beleid en effectieve maatregelen die getroffen zijn om de bewustwording van de filosofie van Cittaslow onder inwoners te vergroten. Het gaat hierbij niet primair om beïnvloeding van de inwoners, maar om hen bewuster te maken van hun eigen keuzes en de consequenties hiervan. Sluit voor de beantwoording aan op de eigen visie (vraag 3.1) over de toekomst van de gemeente en de prioritering in gemeentelijke taakvelden.

5.8 AANWEZIGHEID VAN ACTIEVE ORGANISATIES DIE SAMEN MET DE OVERHEID WERKZAAM ZIJN IN CITTASLOW ONDERWERPEN

Zijn er binnen de gemeenten organisaties aanwezig waarmee actief wordt samengewerkt om de bewustwording van de waarden van Cittaslow te vergroten?

Toelichting:

Indien ja, hierbij een inhoudelijke toelichting per organisatie hoe dit in de praktijk is ingevuld.

5.9 SUPPORTER VAN CITTASLOW CAMPAGNES

- A. Heeft de gemeente beleid om de ondersteuning van Cittaslow door commerciële organisaties en overige instellingen binnen de gemeente te bevorderen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om te borgen dat externe partijen de waarden van Cittaslow op een positieve wijze blijven toepassen en uitdragen?

Toelichting:

Bij de beantwoording van deze vraag staat centraal in hoeverre de gemeente zorgt voor draagvlak voor het lidmaatschap van Cittaslow onder de inwoners, bedrijven en organisaties.

5.10 PUBLICEREN/GEBRUIKEN VAN HET CITTASLOW LOGO OP BRIEFPAPIER EN WEBSITE

- A. Gebruikt de gemeente voor al haar communicatiemiddelen het logo van Cittaslow?
- B. Op welke wijze heeft de gemeente geborgd dat het log van Cittaslow wordt gebruikt in overeenstemming met de in 2013 Internationaal vastgestelde criteria (regulations for the use of the Cittaslow Logo)

Toelichting:

Een van de vereisten bij de certificering is dat gemeenten bij al hun communicatiemiddelen gebruik maakt van het logo van Cittaslow. Binnen de filosofie van Cittaslow geldt dat een nieuwe Cittaslow niet direct alle materialen vernietigd, maar bij vervanging aanpast aan de vastgestelde criteria voor het gebruik van logo.

5.11 OPTIONELE EN AANVULLENDE EISEN

Bij deze vraag aangeven wat de gemeentelijke visie en identiteit zijn op de onderwerpen uit dit hoofdstuk.

Hier ook een toelichting geven op de identiteit die de gemeenschap op dit onderdeel van de vragenlijst heeft. Indien sprake is van een verschil in identiteit tussen de verschillende gemeenschappen in de gemeente, dit hier ook toelichten.

6. SOCIALE COHESIE

6.1 GEDISCRIMINEERDE MINDERHEDEN

- A. Heeft de gemeente beleid om het tegengaan van discriminatie te bevorderen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om discriminatie te bestrijden?

Toelichting:

Deze vraag gaat niet over de uitvoering van artikel 1 van de Grondwet, maar over de wijze waarop de gemeente in haar beleid aandacht besteedt aan discriminatie tussen inwoners onderling. Hierbij aangeven of de gemeente een discriminatiebeleid heeft, is aangesloten bij een Bureau Discriminatiezaken, instructie aan baliemedewerkers.

Normering:

Op basis van gemeentelijk beleid en effectief gerealiseerde werkzaamheden.

6.2 ACHTERSTANDSWIJKEN (getto)

- A. Heeft de gemeente achterstandswijken?
- B. Indien ja welk beleid voert de gemeente om dit tegen te gaan. Indien nee, heeft de gemeente beleid om het ontstaan van achterstandswijken te voorkomen?

Toelichting:

Bij deze vraag is het belangrijk om te antwoorden binnen de internationale context. Beantwoording en toetsing op basis van aantal kinderen in postcodegebied met een statusscore hoger dan 0,99. Zie voor cijfers www.waarstaatjegemeente.nl (Kinderen in tel)

6.3 INTEGRATIE VAN GEHANDICAPTEN

- A. Heeft de gemeente beleid om de integratie van gehandicapten te bevorderen?
- B. Welk percentage vanuit de begroting is voor dit beleid bestemd?
- C. Is dit percentage hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Indien hoger hier een (schatting van het) percentage aangeven.

Toelichting:

Bij het invullen van deze vraag uitgaan van het beleid en maatregelen binnen de Wmo op basis van prestatievelde 5 (bevorderen deelname). Denk hierbij wel aan uitvoering van huidige Wet werken naar vermogen en invoering Passend Onderwijs. Voor toekomst samenhang Wmo en de nieuwe Participatiewet; hierbij toelichten op basis bestaande plannen.

Bij vragen B en C wordt uitgegaan van gemeentelijke uitgaven. Indien gegevens beschikbaar vermelden op basis van IV-3. Anders uitgaven en inkomsten vermelden functies 6.622 en 6.623.

6.4 KINDEREN 0-3 JAAR

- A. Heeft de gemeente beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie?
- B. Wat is het percentage kinderen onder de 4 jaar dat met dit beleid bereikt wordt?
- C. Welk percentage van de kinderen onder de 4 jaar maakt gebruik van een peuterspeelzaal of de kinderopvang?
- D. Is dit percentage hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Indien hoger hier een (schatting) van het percentage aangeven.

Toelichting:

Binnen de internationale vraag staat het percentage kinderen in openbare crèches centraal. Voor Nederland is die vertaald naar de voorschoolse educatie. Daar dit onlosmakelijk verbonden is aan de vroegschoolse educatie, wordt dat in één vraag behandeld. Cijfers voor de benchmark zijn naar verwachting niet veel beschikbaar. Daarom wordt bij de normering uitgegaan van percentage achterstandsleerlingen (4-12 jaar) op de basisschool. Dit geeft een (beperkte) indicatie van de effectiviteit van beleid. Zie hiervoor www.waarstaatjegemeente.nl (rapport Kinderen in tel van Verweij-Jonker Instituut).

6.5 JONGEREN 16-24 JAAR

- A. Heeft de gemeente beleid om werkloosheid specifiek onder jongeren aan te pakken?
- B. Wat is het percentage jongeren dat werkloos is?
- C. Wat is het percentage jongeren dat voortijdig schoolverlater is?
- D. Zijn deze percentages hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Bij deze vraag het procentuele verschil ten opzichte van dit gemiddelde aangeven.

Toelichting:

Internationaal gaat deze vraag uit van het aantal werklozen 18-25 jaar. Nederlandse cijfers zijn beschikbaar categorie 16-24 jaar. Hierop is vraag aangepast. Belangrijk is ook om jongeren een kans in de maatschappij te geven. Het voorkomen van schooluitval is hierbij ook een belangrijk aspect. Daarom ook de cijfers voor de VSV (voortijdig schoolverlaten) vermelden. Beide getallen zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl (rapport Kinderen in tel van Verweij-Jonker Instituut).

6.6 ARMOEDE

- A. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het terrein van de armoedebestrijding?
- B. Welk percentage van de huishoudens maakt gebruik van de schuldhulpverlening?
- C. Welk percentage van de huishoudens maakt gebruik van een 'voedselbank'?
- D. Zijn deze percentages hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Bij deze vraag het procentuele verschil ten opzichte van dit gemiddelde aangeven.

Toelichting:

Op nationaal niveau zijn cijfers beschikbaar in het jaarlijkse rapport 'Armoedesignalement' van het CBS. Op gemeentelijk en regionaal niveau zijn deze cijfers niet altijd beschikbaar. Beantwoording van alle aspecten van deze vraag is niet altijd goed mogelijk. Voor de normering wordt gebruik gemaakt van het percentage kinderen in uitkeringsgezinnen (zie www.waarstaatjegemeente.nl, rapport Kinderen in tel van Verweij-Jonker Instituut). Een tweede indicator is het aantal personen per 1.000 inwoners dat is aangewezen op een uitkering (zie www.waarstaatjegemeente.nl, rubriek cijfers, tabblad kerncijfers). Deze cijfers geven niet een volledig correct beeld van de armoede in de gemeente. Wel biedt dit bij de periodieke audit een meerjarig inzicht in het resultaat van de inspanning van de gemeente.

6.7 VERENIGINGEN

- A. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het terrein van ondersteuning van vrijwilligers en verenigingen?
- B. Wat is het percentage van het aantal verenigingen per 1.000 inwoners?
- C. Is dit percentage hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Bij deze vraag (een schatting van) het procentuele verschil ten opzichte van dit gemiddelde aangeven.

Toelichting:

De lokale kracht van een gemeenschap wordt deels zichtbaar door het aantal lokale verenigingen. Binnen Nederland zijn hier geen objectieve cijfers van beschikbaar. Daarnaast is dat ook deels afhankelijk van het aantal dorpen per gemeente. In afwijking van de Internationale normering is in Nederland gekozen voor een subjectieve beoordeling van de effectiviteit van het beleid.

6.8 MULTICUTURELE INTEGRATIE

- A. Heeft de gemeente beleid om de integratie van etnische minderheden te bevorderen?
- B. Hoeveel geïntegreerde etnische groeperingen zijn binnen de gemeente aanwezig?

Toelichting:

Gastvrijheid is één van de basisuitgangspunten van de filosofie van Cittaslow. Het aantal etnische groepen dat woonachtig is in de gemeente kan een indicator zijn in hoeverre deze gastvrijheid is vertaald in het woonklimaat. Hiervoor gelden ook andere factoren. Normering vindt plaats op basis van de gemeentelijke inspanning en het aantal aanwezige groeperingen.

6.9 POLITIEKE PARTICIPATIE

- A. Wat is de procentuele opkomst van de laatst gehouden gemeenteraadsverkiezingen?
- B. Is dit percentage hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Bij deze vraag het procentuele verschil ten opzichte van dit gemiddelde aangeven.

Toelichting:

Uitgangspunt van de filosofie van Cittaslow is dat het instituut gemeente bestaat voor de gemeenschap en haar inwoners. Politieke betrokkenheid is hiervoor een indicator. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de opkomst bij de laatst gehouden raadsverkiezingen.

6.10 VOLKSHUISVESTING

- A. Heeft de gemeente prestatief afspraken met de woningcorporatie gebaseerd op een huisvestingsbeleid?
- B. Welk percentage sociale woningbouw hanteert de gemeente?
- C. Wordt dit percentage sociale woningbouw over een vooraf vastgelegde meerjarige termijn gerealiseerd? Hoe verhoudt dit percentage zich tot het regionale en landelijke beleid.

Toelichting:

In Internationaal verband is huisvesting één van de basistaken van de gemeente. In de criteria is voor de normering aangesloten bij de investering ten opzichte van de begroting. In Nederland is bijna altijd sprake van een regionaal huisvestingsbeleid. Ook door de beperkte ruimtelijke mogelijkheden tot uitbreiding is het doel ook niet altijd gericht op uitbreiding, maar juist op bescherming landschap of opvang van krimp.

Bij normering is afgeweken van de Internationale normering. Uitgangspunt is het gemeentelijk beleid, gericht op bouwen voor doelgroepen, prestatie afspraken met woningcorporaties en actief stimuleren van sociale woningbouw. Bij het doelgroepenbeleid gaat het vooral om een analyse van de eigen woningmarkt en het bouwen op basis van de vastgestelde behoefte.

6.11 OPTIONELE EN AANVULLENDE EISEN

Bij deze vraag aangeven wat de gemeentelijke visie en identiteit zijn op de onderwerpen uit dit hoofdstuk.

Hier ook een toelichting geven op de identiteit die de gemeenschap op dit onderdeel van de vragenlijst heeft. Indien sprake is van een verschil in identiteit tussen de verschillende gemeenschappen in de gemeente, dit hier ook toelichten.

6.12 TRANSITIES SOCIAAL DOMEIN

A. Welke visie hanteert de gemeente bij de transities binnen het sociaal domein?

B. Op welke wijze slaagt de gemeente er in deze visie samen met andere partners te implementeren?

Deze vraag is specifiek voor Nederland van toepassing. Enkele onderdelen komen bij de individuele vragen aan de orde. Bij deze vraag gaat het vooral om de visie en de wijze waarop gewerkt om die visie samen met andere organisaties en inwoners te implementeren. Noem hierbij ook de wijze waarop de transities per dorp/wijk vorm krijgt en de wijze waarop de nieuwe taken benut worden om de sociale cohesie te versterken en het voorzieningenniveau te handhaven.

Betrek bij deze vraag de onderdelen Jeugdzorg, Passend Onderwijs, Begeleiding en Verzorging en participatie (arbeids)gehandicapten.

7. SAMENWERKING

7.1 ONDERSTEUNEN VAN CAMPAGNES EN SLOWFOOD ACTIVITEITEN

- A. Voert de gemeente een actief beleid op het terrein van de uitgangspunten van Slowfood?
- B. Heeft de gemeente contact met een regionaal convivium van Slowfood?

Toelichting:

Cittaslow is ontstaan vanuit de beweging van Slowfood. Bewustwording en beïnvloeding binnen de gehele 'voedselketen' zijn en blijven belangrijke uitgangspunten binnen de filosofie van Cittaslow. In het verleden was een ondersteuningsverklaring van een regionaal convivium van Slowfood verplicht. In de huidige normering levert dit extra punten op. Bij de beantwoording ook aangeven op welke wijze op het terrein van voedsel sprake is van samenwerking met scholen, Centrum voor Jeugd en Gezin en de eerstelijnsgezondheidszorg. (zie ook vraag 7.2)

7.2 SAMENWERKING MET SLOWFOOD EN ANDERE ORGANISATIES TER PROMOTIE VAN NATUURLIJKE EN TRADITIONELE GERECHTEN

- A. Heeft de gemeente beleid om samen te werken met organisaties die de voedselkwaliteit en – veiligheid bevorderen of de bereiding van 'eerlijke' en traditionele gerechten promoten?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het terrein van streekgerechten en streekproducten?

Toelichting:

Bij vraag 7.1 is vooral de bewustwording van belang. Bij deze vraag uitgaan van het bredere beleid op voedselkwaliteit, voedselveiligheid en verspilling van voedsel. Vanuit de filosofie van behoud van cultuurhistorie en korte voedselketens specifiek aandacht besteden aan streekgerechten en het promoten van seizoensgebonden gerechten. Bij de beantwoording ook aangeven op welke wijze op het terrein van voedsel sprake is van samenwerking met scholen, Centrum voor Jeugd en Gezin en de eerstelijnsgezondheidszorg. (zie ook vraag 7.1)

7.3 INTERNATIONALE ORGANISATIES EN SAMENWERKING GERICHT OP DE VERSPREIDING EN FILOSOFIE VAN CITTASLOW EN SLOWFOOD

- A. Heeft de gemeente beleid om samen te werken met organisaties die bij de uitvoering van internationale samenwerking de waarden van Cittaslow en Slowfood toepassen en uitdragen?
- B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de inbreng van de waarden van Cittaslow en Slowfood bij nationale en internationale overheden te bevorderen?

Toelichting:

Bij deze vraag gaat het er om in hoeverre de gemeente aandacht besteedt in haar eigen bestuurlijke netwerk aan de waarden die voortvloeien uit de filosofie van Cittaslow. Het lidmaatschap van Cittaslow is voorbehouden aan gemeenten onder de 50.000 inwoners die zich op het brede terrein van de kwaliteit van leven onderscheiden van andere gemeenten. Van die gemeenten wordt verwacht dat zij actief de filosofie van Cittaslow verspreiden. Deze vraag beperkt zich tot het bestuurlijk netwerk, waar niet altijd een goed onderscheid tussen internationaal en nationaal te maken is. Veel gemeenten en provincies participeren in Internationale organisaties.

7.4 OPTIONELE EN AANVULLENDE EISEN

Bij deze vraag aangeven wat de gemeentelijke visie en identiteit zijn op de onderwerpen uit dit hoofdstuk.

Hier ook een toelichting geven op de identiteit die de gemeenschap op dit onderdeel van de vragenlijst heeft. Indien sprake is van een verschil in identiteit tussen de verschillende gemeenschappen in de gemeente, dit hier ook toelichten.